

PĀRDEVĒJU KONTI TREŠO PUŠU TIRDZNIECĪBAS PLATFORMĀS

PĒTĪJUMS PAR TIEŠSAISTES UZŅĒMĒJDARBĪBAS MODEĻIEM,
KAS PĀRKĀPJ INTELEKTUĀLĀ ĪPAŠUMA TIESĪBĀS —
4. POSMS

Kopsavilkums

2021. gada oktobris

KOPSAVILKUMS

Pamatinformācija

Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs (*EUIPO*) ar Eiropas Intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu novērošanas centra starpniecību 2020. gadā uzsāka pētījumu par intelektuālā īpašuma tiesību (IĪT) pārkāpumiem, izmantojot pārdevēju kontus trešo pušu tirdzniecības platformās. Pētījuma mērķis bija uzlabot izpratni par veidiem, kā IĪT pārkāpēji ļaunprātīgi izmanto tiešsaistes tirdzniecības platformas, lai pārdotu preces un pakalpojumus, kas pārkāpj IĪT, kā darbojas IĪT pārkāpēju pieņemtie uzņēmējdarbības modeļi, un tādējādi sniegt jaunas zināšanas, lai efektīvāk risinātu šīs parādības radītās problēmas.

Pētījuma veikšana tika uzdots Bornmutas Universitātes Intelektuālā īpašuma politikas un pārvaldības centram (CIPPM), kas izveidoja tiesību un datorzinātņu pētnieku komandu ⁽¹⁾. Pētnieku komandai palīdzēja ekspertu grupa, tostarp tiesību subjektu, tiešsaistes tirdzniecības platformu, piegādes un maksājumu uzņēmumu, tiesībsardzības, tiesu iestāžu, privāto izmeklēšanas dienestu un digitālās drošības pārstāvji.

Šis ziņojums tika veikts pētījuma veidā par juridiskajiem, tehniskajiem un loģistikas aspektiem, kas saistīti ar tādu preču un pakalpojumu piegādi tiešsaistes tirdzniecības platformās, ar kuriem pārkāpj IĪT noteikumus. Tajā ir pārskatīta pašreizējā literatūra un politikas iniciatīvas, tiesiskais regulējums un judikatūra, kā arī nolūkā reaģēt uz tiem sniegta esošo uzņēmējdarbības modeļu un pieejamo izpildes iespēju kvalitatīva analīze.

Metodoloģija

Uzņēmējdarbības modeļu analīze tika izstrādāta, izmantojot strukturētas intervijas ar jomu ekspertiem un veicot neatkarīgu izmeklēšanu, kas ietvēra kiberdrošības metodes. Tika veikta virkne strukturētu interviju ar ekspertiem, kas pārstāv zīmolu īpašniekus, tiesību subjektus, tiešsaistes tirdzniecības vietas, muitu, kurjerpasta pakalpojumus, maksājumu pakalpojumu sniedzējus, tiesu iestādes un tiesībsardzības iestādes. Neatkarīgi pētījumi tika veikti,

⁽¹⁾ Bornmutas Universitātes pētnieku komandu vadīja profesors Maurizio Borghi un profesors Vasilis Katos, un tajā ietilpa Dr. Dimitrios Koukiadis, Dr. Cagatay Yucel, Panagiotis Bellonias, Ioannis Chalkias un Dukki Hong.

Pārdevēju kontu pētījums — nobeiguma ziņojums

izmantojot kiberdrošības izmeklēšanas pieejas un praksi digitālo tiesu ekspertīžu un reaģēšanas uz incidentiem jomā. Šāda pieeja ļāva identificēt tā saukto taktiku, paņēmienus un procedūras (TPP), ko izmanto pārkāpēji. Pēc tam TPP tika izstrādātas darbības pamatojuma aprakstos un veidoja uzņēmējdarbības modeļu analīzes pamatu ⁽²⁾.

Pētījuma konteksts: IĪT pārkāpumi mainīgajā interneta vidē

Tiek lēsts, ka 2019. gadā ES importēto viltoto un pirātisko preču vērtība bija līdz **119 miljardiem euro jeb 5,8 % no visa ES importa apjoma** ⁽³⁾ Interneta transakcijas veido būtisku šīs vērtības daļu. Tiešsaistes tirdzniecības platformu milzīgā izplatība tirgū padara tās par meklēto kanālu minēto preču pārdošanai. Kā 2019. gadā uzsvēra EUIPO un Eiropols, šo platformu ļaunprātīga izmantošana ir kļuvusi par “svarīgu ienākumu avotu noziedzīgām grupām, kas nodarbojas ar viltotu un pirātisku preču pārdošanu” ⁽⁴⁾.

Lai gan nelikumīgo preču pārdošana tiešsaistes tirdzniecības vietās nav nekas jauns, dažas **jaunas tendences** kavē IĪ aizsardzības izpildes centienus.

- **Vairāki pārdevēju konti.** Organizētās noziedzības grupas (ONG) sistemātiski ļaunprātīgi izmanto tirdzniecības platformas, atverot vairākus kontus ar dažādiem nosaukumiem vienā platformā un dažādos plašsaziņas līdzekļos.
- **Tiešsaistes reklāmas.** Tirgotāji manipulē ar tiešsaistes reklāmas pakalpojumiem, saistot savu nelikumīgo darbību ar zīmoliem, un ievieto reklāmas likumīgās tīmekļa vietnēs vai sociālo mediju platformās, lai novirzītu datplūsmu uz ārējām tīmekļa vietnēm vai tiešsaistes tirdzniecības vietu sarakstiem, kurās tiek piedāvātas preces, kas pārkāpj IĪ tiesības.
- **Sociālo mediju esība.** Pārdevēji var ļaunprātīgi izmantot dažādas sociālo mediju platformu funkcijas, lai sasniegtu lielu patērētāju skaitu ⁽⁵⁾. Piemēram, tie var reklamēt

⁽²⁾ Šā ziņojuma pielikumā ir pievienota 13 gadījumu izpēti izlase.

⁽³⁾ ESAO/EUIPO (2021) *Global Trade in Fakes: A Worrying Threat* (“Viltojumu globālā tirdzniecība — satraucošs drauds”), ESAO publikācija, Parīze, 2021. gads, 3. un 58. lpp.

⁽⁴⁾ EUIPO/Eiropols (2019) *Intellectual Property Crime Threat Assessment* (“Intelektuālā īpašuma noziedzības draudu novērtējums”) 2019. gads, 11. lpp.

⁽⁵⁾ EUIPO (2021) *Monitoring and analysing social media in relation to IP infringement*; EUIPO (2021) *Social Media – Discussion Paper* (EUIPO (2021) (Sociālo mediju uzraudzība un analīze saistībā ar IĪ tiesību pārkāpumu); (EUIPO (2021) *Sociālie mediji — diskusiju dokumenti*). *New and existing trends in using social media for IP infringement activities and good practices to address them*, June 2021 (*Jaunas un pastāvošas tendences sociālo mediju izmantošanā IĪ pārkāpumu darbībām un laba prakse to risināšanai*, 2021. gada jūnijs).

Pārdevēju kontu pētījums — nobeiguma ziņojums

viltotas preces, izmantojot ziņas un ziņojumus, publisku, privātu vai atlasītu grupu saziņu, vai veicot dzīvās straumēšanas tirdzniecību, un pēc tam novirzīt klientus nelegālai pārdošanai ar ārējo platformu vai sociālo mediju e-komercijas iespēju starpniecību.

Iļ pārkāpumu kartēšana tiešsaistes tirdzniecības platformās

Iļ pārkāpumu darbības, kas notiek tiešsaistes tirdzniecības vietās, galvenokārt ir saistītas ar viltotu vai pirātisku preču pārdošanu. Viltotas un pirātiskas preces ir definētas dažādos juridiskos instrumentos un valstu tiesību aktos. Šīs definīcijas var ievērojami atšķirties. Šajā pētījumā viltojums attiecas uz acīmredzamu preču zīmes pārkāpumu, ja uz precēm ir identiska vai citādi neatšķirīga zīme no reģistrētas preču zīmes. Viltotas preces var būt gan zemas kvalitātes imitācijas (“viltojumi”), gan kopijas, kas ir tuvākas zīmola preču izskatam (“reprodukcijas”). Pirātisms ir tādu preču pārdošana, kas pārkāpj autortiesības vai dizaina tiesības, un tas attiecas gan uz fiziskām, gan digitālajām precēm.

Citi Iļ tiesību pārkāpumu veidi ir saistīti ar tādu apzīmējumu izmantošanu, kas ir mulsinoši līdzīgi likumīgajam preču zīmes īpašnieka izmantotajām preču zīmēm, vai kas kaitē preču zīmes reputācijai. Šie mazāk neskaidrie pārkāpuma veidi ietver gan vienkāršus, gan ļoti sarežģītus gadījumus, kuriem var būt nepieciešama ad hoc pārbaude. Turklāt Iļ pārkāpums var būt saistīts ar “pelēkā tirgus” produktu, proti, ar tādu autentisku produktu pārdošanu, kas tiek importēti un pārdoti bez Iļ tiesību subjekta atļaujas.

Šajā pētījumā izmanto aprakstus, kas norādīti nākamajā tabulā. Šie apraksti var atšķirties no atsevišķām juridiskām definīcijām dažās jurisdikcijās, taču doma ir tāda, ka visas darbības vai preces, uz kurām tās attiecas, vienā vai otrā veidā pārkāpj IļT.

PĀRKĀPUMA PRECES: PIEMĒRI		
	Fiziskas	Digitālas
Viltojums	- Viltus preces (zemas kvalitātes atdarinājumi) - Reprodukcijas (tāda paša izskata kopijas)	Datorizētās projektēšanas (CAD) faili 3D drukāšanai

Pārdevēju kontu pētījums — nobeiguma ziņojums

Pirātisms	• Autortiesību satura kopijas uz fiziskā datu nesēja (CD, DVD) • Reprodukciju dizaina objekti • Uzticamās platformas moduļa apiešanas ierīces • TV dekodētāja viedkartes • Pilnībā ielādētas televizora pierīces vai stienīši	• Programmatūras kopijas • Aktivizēšanas atslēgas programmatūrai, videospēlēm vai datubāzēm • Uzlauzti konti straumēšanas pakalpojumiem • Datorizētās projektēšanas (CAD) faili
Sajaukšana	• Līdzīgs zīmola nosaukums, logotips uz līdzīgām precēm vai līdzīgs to iepakojums	• Līdzīgs zīmola nosaukums un/vai logotips uz līdzīgām digitālajām precēm, piemēram, programmatūras, videospēlēm vai lietotnēm
Zīmola izmantošana	• Slaveni zīmolu izmantošana nesaistītām precēm	• Slaveni zīmolu izmantošana virtuālajā pasaulē vai uz savstarpēji neaizvietojamām marķierierīcēm
Pelēkais tirgus	• Paralēli importi • Pārsniegumi • Noraidījumi	• nav attiecināms

IĪT pārkāpēju tiešsaistes platformas izvēle ir ļoti atkarīga no pārdošanai piedāvātās preces vai pakalpojuma veida, mērķauditorijas un no tā, vai pārkāpējs ir “gadījuma rakstura” vai “sistemātisks” pārdevējs. Līdzās “vispārīgiem” vairumtirdzniecības un izsoļu tirgiem pastāv “specializētas” tirdzniecības vietas, piemēram, tirdzniecības vietas ar rokām darinātām precēm, neatkarīgiem mazumtirgotājiem, digitālajām precēm (piemēram, videospēlēm un programmatūras licencēm) un savstarpēji neaizvietojamām marķierierīcēm. Arvien nozīmīgāku lomu ieņem “sociālā komercija”, proti, C2C un B2C tirdzniecība, izmantojot sociālos medijus. Lielākās sociālo mediju platformas ir izstrādājušas pašas savas e-komercijas funkcijas. Pieaugoša tendence ir sociālo mediju dzīvās straumēšanas iespēju izmantošana, lai tirgotu un demonstrētu produktu pircējiem.

Sistemātiski viltotāji var izmantot arī nelegālas tirdzniecības vietas, kas darbojas tumšajā tīklā, kur darījumus veic anonīmi un izmanto kriptovalūtas.

Tabulā zemāk ir indikatīvi norādītas **galamērķa tirdzniecības vietas** katrai IĪ pārkāpumu preču kategorijai, ņemot vērā iespējamību, ka konkrētā prece tiek atklāta konkrēta veida tirdzniecības vietā.

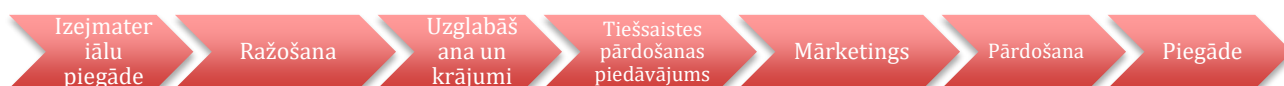
Tirdzniecības vietas veids	Pārkāpuma preces				
	I. Viltojums	II. Pirātisms	III. Sajaukšana	IV. Izmantošana	V. Pelēkais tirgus
Vairumtirdzniecība					
Izsoles/lietotas preces					
Mājamatniecība/māksla					
Sociālie mediji					
Darbs/pakalpojumi					
Digitālās preces					
Tumšais tīkls					

Augsta

Zema

Piegādes ķēdes pieeja izmeklēšanai un izpildei

Iļ pārkāpumu pamatā esošo procesu, izmantojot pārdevēju kontus trešo pušu tirdzniecības platformās, veido septiņu posmu piegādes ķēde — sākot no ražošanas līdz pārkāpuma preces piegādei. Tas ir nepārtraukts process, kas ietver informācijas, fizisko priekšmetu un naudas plūsmu, kurā iesaistīti daudzi starpnieki. No izpildes viedokļa raugoties, ir sagaidāms, ka nelegālās darbības redzamība samazināsies, atkāpjoties atpakaļ piegādes ķēdē (no labās puses uz kreiso), un palielināsies, tuvojoties klientam (piegāde, tālu labajā pusē).

Visā piegādes ķēdē **pārkāpēji** izmanto vairākus paņēmienus, lai izvairītos no izpildes darbībām, piemēram, paņēmienus, lai izvairītos no preču atklāšanas, izņemšanas, aresta vai konfiskācijas. Tas informē par darbībām, ko **izpildītāji** var veikt katrā ķēdes posmā. Šīs darbības ietver izmeklēšanu un tiesībsardzību, kā arī pašregulācijas izpildes pasākumus.

Tabulā zemāk ir apkopoti **galvenie izpildes pasākumi**, kas katrā piegādes ķēdes posmā ir pieejami tiesībsardzības pārstāvjiem, tiešsaistes platformām un Iļ tiesību subjektiem.

IZPILDES NODROŠINĀŠANAS PASĀKUMI

1. Izejmateriāl u piegāde	• Materiālu uzraudzība: to aktīvo punktu identificēšana, kuros materiāli tiek ražoti vai kuri ir to izcelsmes avoti, un atrašanās vietu datu bāzes uzturēšana. • Muitas pārbaudes: vēsturiskas informācijas no izcelsmes valstīm un/vai zināmajiem aktīvajiem punktiem un informācijas par muitas deklarāciju veidlapām izmantošana.
2. Ražošana	• Ražotāju bankas kontu bloķēšana. • Sekošana līdz tendencēm un sezonas notikumiem, kas ietekmē preču ražošanu (piemēram, sporta pasākumu sākums, populāru preču izlaišana).
3. Uzglabāšana un krājumi	• Preču konfiscēšana/arrestēšana: Iļ tiesību pārkāpēju uzskaites veikšana un kontroli pārņemšana par pārkāpuma precēm.
4. Tiešsaistes pārdošanas piedāvājums	• To nelikumīgo preču pārdevēju noteikšana, kuras, to nezinot, vieso tirdzniecības platforma. • Informācijas ievērošanas un izņemšanas procedūru aktivizēšana: uzskaitījumu un pārdevēju kontu izņemšana.
5. Mārketing	• Šādi karodziņi: brīdinājuma norādes par tirdzniecības vietu, piemēram, piedāvājumiem, kas ir: “pārāk labi, lai būtu īstenība” un/vai saņem uzpūstu daudzumu pozitīvu atsauksmju īsā laikā. • Saziņas uzraudzība: sekošana līdz tiešsaistes saziņai no sociālo mediju platformām, vienādranga sakariem un reklāmu programmām. • Reklāmas izņemšana: reklāmas atslēgvārdu izņemšana, rezultātu svītrotāšana no saraksta meklētājprogrammās, preces vai pārdevēja konta noņemšana.
6. Pārdošana	• Sadarbība ar bankām/finanšu iestādēm, lai atklātu un identificētu struktūras, kas veic finanšu darījumus, un bloķētu bankas kontus. • Sadarbība ar maksājumu pakalpojumu sniedzējiem, lai bloķētu darījumus gadījumā, ja ir identificēti nelikumīgi pārdevēji.

	• “Sekojet naudai” izmeklēšanas: pārdevēju pilna profila izveidošana, analizējot izmeklēšanā esošos finanšu darījumus. • Testa pirkumi: Iļ pārkāpuma preču iegāde, lai savāktu pierādījumus, kas vajadzīgi lietas ierosināšanai pret nelikumīgu pārdevēju.
 7. Piegāde	• Sadarbība ar kurjeru/pasta pakalpojumu sniedzējiem, lai novērstu viltotu preču izplatīšanu un/vai noteiktu izplatītāju adreses. • Sadarbība ar muitu, lai aktivizētu procedūras pārkāpuma preču konfiscēšanai un atsavināšanai un pieprasītu datus pēc preču iznīcināšanas. • Preču konfiskācija muitā vai pastā. • Maršrutu uzraudzība, lai atklātu preces izcelsmi, izplatītājus un pārdevējus un to, kā preces tiek nodotas pircējiem. • Aizdomās turēto uzraudzība, kuri saņem neparasti daudz neplānotu pasūtījumu no parastiem maršrutiem.

Pasākumi, politika un stratēģijas efektīvai izpildei

Iļ tiesību pārkāpumu novēršana trešo pušu tirdzniecības platformās ietver vairākus pasākumus, politikas virzienus un taktiku. To vidū ir izpildes pasākumi un brīvprātīgi pasākumi, kas ir daļa no visu iesaistīto ieinteresēto personu sadarbības. Eiropas Savienībā 2011. gadā parakstītais un 2016. gadā pārskatītais saprašanās memorands nodrošina šo brīvprātīgo pasākumu vispārējo satvaru ⁽⁶⁾. Saskaņā ar saprašanās memorandu laba prakse ir **proaktīvi pasākumi**, kuru mērķis ir novērst pārkāpumus pirms to veikšanas, un **retroaktīvi pasākumi**, kuru mērķis ir apspiest vai ierobežot šo darbību ietekmi, kad tās notiek.

- **Brīvprātīgi proaktīvi un preventīvi pasākumi (PPP).** Šo pasākumu juridisko pamatu nodrošina līgumsaistības, kuras izriet no tiešsaistes tirdzniecības vietu noteikumu un nosacījumu pieņemšanas, kas aizliedz tādu preču pārdošanu, kuras pārkāpj trešo pušu

⁽⁶⁾ Eiropas Komisija (2016. gads) *Saprašanās memorands par viltotu preču pārdošanu internetā* https://ec.europa.eu/growth/industry/policy/intellectual-property/enforcement/memorandum-understanding-sale-counterfeit-goods-internet_en.

tiesības. Minētie pasākumi, kas izstrādāti sadarbībā ar IĻ tiesību subjektiem, ir aprakstīti tālāk.

- (i) **Atkārtotu likumpārkāpēju politika:** to lietotāju kontus, kas atkārtoti pārkāpj noteikumus un nosacījumus, var apturēt vai atspējot.
- (ii) **Identitātes pārbaude:** lai nodrošinātu politikas efektivitāti pret atkārtotiem pārkāpumiem, platformām nepieciešams, ka lietotāji sniedz derīgu identifikāciju, piemēram, identitātes apliecinājumu vai adresi kā nosacījumu konta atvēršanai. Tirdzniecības platformas var pieprasīt arī uzņēmējdarbības licences apliecinājumu un var ierobežot konkrētu atslēgvārdu izmantošanu profilu nosaukumos.
- (iii) **Preču izsekojamība:** galvenās tirdzniecības platformas ir ieviesušas izsekojamības shēmas, kurās katrai precei ir piešķirts unikāls kods, lai pārbaudītu tās autentiskumu, pirms tā nonāk pie pircēja.
- (iv) **Citi tehnoloģiski novēršanas pasākumi:** tirdzniecības platformās un sociālajos medijos tiek izmantota atslēgvārdu filtrēšanas, satura regulēšanas un attēlu atpazīšanas tehnoloģija, lai pirms pārdošanas varētu atklāt pārkāpumu sarakstus.
- **Informācijas ievērošana un izņemšana (III):** III procedūras ir galvenie brīvprātīgie **retroaktīvie pasākumi**, lai racionalizētu informācijas ievērošanas un tā pārkāpjošā satura izņemšanas procesu, kas tiek darīts pieejams tiešsaistē. Saskaņā ar saprašanās memoranda ietvaros izstrādāto labo praksi efektīvas III procedūras ietver tālāk minēto:
 - (i) **informācijas pakete tiesību subjektiem** ar sīki izstrādātiem norādījumiem par informāciju, kas jāiesniedz, lai aktivizētu paziņojumu;
 - (ii) instrumenti, lai pārvaldītu **vairākus paziņojumus** jeb “pieprasījumi vairumā”, lai tiesību subjekti varētu iekļaut vairākus sarakstus ar pārkāpumiem vienā izņemšanas pieprasījumā;
 - (iii) **“uzticamu signalizētāju” programmas** ar ātrdarbīgiem, privilēģētiem paziņojumu kanāliem un ātrāku noņemšanu “uzticamiem” tiesību subjektiem, izmantojot specializētas zināšanas un īpašu tehnoloģiju pārkāpjoša satura noteikšanai un identificēšanai;

- (iv) **meklēšanas un ziņošanas rīki**, lai atvieglotu iespējama pārkāpuma satura meklēšanu platformā, izmantojot attēlu atpazīšanas un citas tehnoloģijas;
- (v) **informācija lietotājiem** par noņemšanas iemeslu un atkārtotu pārkāpumu iespējamām sekām, kā arī viegli pieejama informācija par pārsūdzības tiesībām vai **atbildes paziņojuma procedūru**, lai apstrīdētu IĻ tiesību subjekta paziņojumu.
- **Automatizēti atklāšanas pasākumi.** Atklāšanas sistēmām, kuru pamatā ir mākslīgais intelekts un mašīnmācība, ir arvien lielāka nozīme gan proaktīvos, gan retroaktīvos pasākumos.

Līdz ar brīvprātīgajiem pasākumiem, kas izstrādāti sadarbībā ar tiešsaistes tirdzniecības vietām, tiesību subjekti un tiesībaizsardzības iestādes pieņem izmeklēšanas un izpildes pasākumus, kuru joma ir plašāka un aptver visu piegādes ķēdi.

- **“Sekojiēt naudai” izmeklēšana.** “Sekojiēt naudai” pieeja paredz pārraudzīt un iegūt informāciju no finanšu darījumiem, kas saistīti ar nelikumīgu darbību, lai savāktu pierādījumus un/vai pārtrauktu darbību. Lai īstenotu šo pieeju, ir vajadzīga dažādu iesaistīto pušu sadarbība, jo īpaši maksājumu pakalpojumu sniedzēju sadarbība, un tā ir pieņemta tiesvedībā pret IĻ tiesību pārkāpējiem.
- **Muitas un robežu pārbaudes.** ES muitas dienesti pieņem racionālas procedūras un saīsinātus termiņus, lai iznīcinātu aizdomās par IĻ tiesību pārkāpumiem turētās preces nelielos iepakojumos un pēc pieprasījuma sniedz informāciju tiesību subjektiem.
- **Noteikumu izpilde tumšajā tīklā.** Ņemot vērā tiešsaistes pakalpojumu sniedzēju un iespējamo filiāļu anonimitāti, noteikumu izpilde tumšajos tirgos rada īpašas problēmas. Globālā sadarbība starp tiesībaizsardzības iestādēm ir ļāvusi panākt tumšo tirdzniecības vietu **slēgšanu**.

Pārdevēju apsūdzība

Var veikt tiesiskas darbības pret pārdevējiem par tādu preču importu, piedāvāšanu pārdošanai un izplatīšanu, kas pārkāpj IĻ tiesības. Lietas var ierosināt IĻ tiesību subjekti vai tiešsaistes tirdzniecības vietu operatori, vai arī abi kopīgi. Lai gan civiltiesiskā atbildība par IĻ tiesību

Pārdevēju kontu pētījums — nobeiguma ziņojums

pārkāpumiem ES līmenī ir plaši saskaņota — vismaz ciktāl tie attiecas uz tiešu pārkāpumu, kriminālatbildība joprojām ir valstu likumdevēju kompetencē. Vairumā ES dalībvalstu uz preču zīmju vai autortiesību un saistīto tiesību pārkāpumu attiecas kriminālsods, ja pārkāpējs rīkojas ar *mens rea* vai ar apzinātu nolūku un komerciālā mērogā. Tomēr šie kritēriji dalībvalstīs netiek interpretēti vienādi.

ES 27 valstīs ir ierobežoti pierādījumi par tiesvedību pret atsevišķiem pārdevējiem. Pieejamā judikatūra liecina, ka **apzinātu nodomu** var noteikt, pamatojoties uz objektīviem faktoriem, piemēram, preču zīmes īpašnieka skaidras atļaujas neesību vai konstruktīvām zināšanām, ka preces ir viltotas. Kritērijs “**komerciāls mērogs**” ir mazāk skaidrs un lielā mērā ir atkarīgs no darījumu apjoma. Pierādījumi par tādu darbību kā pasūtījumu saņemšana un nosūtīšana ir būtiski tā apjoma noteikšanai, kas vajadzīgs valstu jurisdikcijām, lai uzsāktu kriminālsankcijas.

Tiesas rīkojumi attiecībā uz starpniekiem

Kopā ar juridiskām darbībām pret pārdevējiem IĻ tiesību subjekti var pieprasīt tiesiskās aizsardzības līdzekļus no tiešsaistes tirdzniecības vietu operatoriem un citiem starpniekiem visā piegādes ķēdē. Tie jo īpaši ietver noliktavas, reklāmas platformas, maksājumu pakalpojumu un piegādes pakalpojumu sniedzējus. Pieejamie tiesiskās aizsardzības līdzekļi ietver **tiesas priekšrakstu**, ko tiesu iestāde var piešķirt pat tad, ja starpnieks nav atbildīgs par pārkāpumu vai ir atbrīvots no atbildības.

Tiesas priekšrakstu pret starpniekiem mērķis ir ne tikai izbeigt esošos pārkāpumus, bet arī novērst turpmākus pārkāpumus. Tādēļ ir jāveic daži proaktīvi uzraudzības pienākumi. Šādu uzraudzības pienākumu jomu saskaņā ar ES tiesību aktiem ierobežo E-tirdzniecības direktīvas noteikumi ⁽⁷⁾ un tos var atvasināt no “**divkāršās identitātes**” pieejas, ko ierosināja ģenerālvokāts Jääskinen lietā “L’Oréal pret eBay”: “trešai personai, kas pārkāpj noteikumus, vajadzētu būt tai pašai un pārkāptajai preču zīmei attiecīgajos gadījumos vajadzētu būt tai pašai” ⁽⁸⁾.

⁽⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/31/EK (2000. gada 8. jūnijs) par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (“Direktīva par elektronisko tirdzniecību”), 15. panta 1. punkts.

⁽⁸⁾ Ģenerālvokāta Jääskinen secinājumi (12/07/2011, C-324/09, L’Oréal SA-eBay, EU:C:2010:757, § 182).

Jurisdikcijas problēma

Tā kā ĪL pārkāpumi, izmantojot piegādātāju kontus trešo pušu tirgos, ir starptautiski, jautājums par jurisdikciju ir būtisks efektīvas izpildes aspekts. Prasītājiem parasti ir pienākums iesniegt lietu tiesās, kurās atrodas atbildētāja **domicils**, taču pastāv arī iespēja uzsākt tiesvedību vietā, kur noticis **kaitējums**, kur noticis **notikums**, kas izraisījis kaitējumu, vai vietā, kur **veikts** pārkāpums.

Attiecībā uz jurisdikcijas piešķiršanu civilprocesos galvenais faktors, kas jāņem vērā, ir tas, vai pārkāpēji ir vērsušies pret ES (**ES ĪL tiesību gadījumos**) vai pret konkrētu dalībvalsti. Ja mērķis ir noteikts, ĪL tiesību subjekti var ierosināt tiesvedību attiecīgās jurisdikcijas tiesās.

ĪL TIESĪBAS	JURIDISKAIS PAMATS JURISDIKCIJAS NOTEIKŠANAI STARPTAUTISKOS (ES MĒROGA) ĪL STRĪDOS
ES preču zīmes	ESPZ regula Nr. 2017/1001 ⁽⁹⁾ , 125. pants
Kopienas dizainparaugi	Kopienas dizainparaugu regula Nr. 6/2002 ⁽¹⁰⁾ , 82. pants
Valsts ĪL tiesības (valsts preču zīmes, autortiesības un saistītās tiesības, patenti utt.)	Briseles I Regula (pārstrādātā redakcija) ⁽¹¹⁾

Ārvalstu spriedumu atzīšana un izpilde starp ES dalībvalstīm ir vienādi paredzēta Briseles I regulā (pārstrādātā redakcija), savukārt spriedumu izpilde jurisdikcijās, kas nav ES dalībvalstis, var būt ārkārtīgi sarežģīta, ņemot vērā valstu tiesību aktu atšķirības.

Jurisdikcija **krimināltiesību lietās** parasti ir pamatota uz **teritorialitātes principu**. Pašlaik ES tiesību aktos nav saistošu instrumentu, lai atrisinātu jurisdikcijas konfliktus krimināllietās. Tomēr Eiropas Padomes 2001. gada Kibernoziedzības konvencija ⁽¹²⁾ ir svarīgs starptautisko

⁽⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/1001 (2017. gada 14. jūnijs) par Eiropas Savienības preču zīmi, OV L 154, 16.06.2017., 1. lpp.

⁽¹⁰⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 6/2002 par Kopienas dizainparaugiem (2001. gada 12. decembris), kā tā ir grozīta (OV L 386, 29.12.2006., 14. lpp.).

⁽¹¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1215/2012 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (pārstrādātā redakcija) OV L 351, 20.12.2012., 1. lpp.

⁽¹²⁾ Konvencija par kibernetizāciju, Eiropas līgumu sērija Nr. 185.

Pārdevēju kontu pētījums — nobeiguma ziņojums

tiesību instruments, kas palīdz pieņemt nolēmumu kriminālprocesā pret tiešsaistes autortiesību pārkāpējiem ⁽¹³⁾.

⁽¹³⁾ EUIPO (2021. gads) *Starptautiskā tiesu iestāžu sadarbība intelektuālā īpašuma lietās*, 2021. gada marts, 33. lpp.